

Capitolul I

Ca membrii cu drepturi și obligații depline a Uniunii Europene, pentru început să recapitulăm actele normative și semnificația acestora.

În conformitate cu Tratatul de la Lisabona, instituțiile europene adoptă cinci tipuri de acte juridice:

- *regulamentul*
- *directiva*
- *decizia*
- *recomandarea*
- *avizul*

Regulamentul are aplicabilitate generală. Acesta este obligatoriu în toate elementele sale și se aplică direct în fiecare stat membru imediat după intrarea în vigoare.

Directiva – instrumentul juridic de punere în aplicare a politicilor europene. Introduce o obligație cu privire la rezultatul care trebuie atins, însă lasă libertate statelor membre în ceea ce privește mijloacele utilizate în acest sens.

Decizia – act cu caracter juridic obligatoriu care poate avea o aplicabilitate generală sau poate fi adresată unui destinatar precis.

Recomandarea și avizul nu sunt obligatorii din punct de vedere juridic.

Directiva - cadru europeană privind securitatea și sănătatea în muncă, adoptată în 1989 – 89/391/ CE – a reprezentat un important instrument pentru îmbunătățirea securității și sănătății în muncă. Aceasta garantează cerințele minime în materie de securitatea și sănătatea în muncă în întreaga Europă, în timp ce statele membre au posibilitatea de a menține sau de a stabili măsuri mai stricte.

Odată cu aprobarea directivei – cadru s-au adus inovații considerabile, precum:

- termenul “ mediu de lucru” s-a definit în conformitate cu Convenția nr.155 ILO și ține seama de siguranța tehnică precum și de prevenirea generală a bolilor profesionale.

- directiva vizează stabilirea unui nivel uniform de securitate și sănătate în beneficiul tuturor lucrătorilor

- directiva obligă angajatorii să adopte măsurile preventive corespunzătoare pentru a spori securitatea și sănătatea locului de muncă.

- directiva introduce elementul cheie: principiul evaluării și definește, totodată, elementele principale ale acestuia:

- identificarea pericolelor
- participarea lucrătorilor
- introducerea unor măsuri adecvate cu prioritatea eliminării riscului la sursă
- documentarea și reevaluarea periodică a pericolelor de la locul de muncă

- obligația de a adopta măsuri preventive accentuează în mod implicit importanța integrării managementului securității și sănătății ocupaționale în managementul general.

Directiva cadru 89/391/CEE este împartită în patru părți și 18 capitole. De interes, pentru abordarea noastră, sunt următoarele capitole:

Capitolul 5 –*PREVEDERI GENERALE*- este stabilit cadrul general al îndatoririlor angajatorului:

- asigurarea securității și sănătății muncitorilor în toate aspectele referitoare la muncă
- răspunderea patronului nu va fi diminuată /anulată în cazurile în care acesta angajează servicii sau persoane competente din exterior
- principiul responsabilității patronului nu va fi afectat de obligațiile muncitorilor în domeniul securității și sănătății în muncă
- statele membre pot exclude sau limita responsabilitățile patronilor acolo unde evenimentele sunt cauzate de condiții neobișnuite și neprevăzute.

Capitolul 6-*OBLIGAȚIILE GENERALE ALE ANGAJATORULUI* - sunt enumerate principiile generale de prevenire:

- evitarea riscurilor
- evaluarea riscurilor ce nu pot fi evitate
- combaterea riscurilor la sursă
- adaptarea muncii la om, cu referire la proiectarea locurilor de muncă
- adaptarea la progresul tehnic
- înlocuirea pericolelor prin non-pericole sau cu pericole mai mici
- dezvoltarea unei politici de prevenire cuprinzătoare și coerente care să cuprindă tehnologiile, organizarea muncii și a condițiilor de muncă, relațiile sociale și influența factorilor de muncă
- prioritatea măsurilor de protecție colectivă față de cele individuale
- prevederea de instrucțiuni corespunzătoare pentru muncitori.

Capitolul 7-*SERVICII DE PROTECȚIE ȘI PREVENIRE* se referă la obligațiile patronilor în organizarea serviciilor specifice de protecție a muncii.

Patronul are îndatorirea să desemneze unul sau mai mulți muncitori pentru realizarea activității legate de protecția și prevenirea riscurilor profesionale. Muncitorii trebuie să beneficieze de:

- timp adecvat
- mijloace necesare
- capacitate profesională și aptitudini adecvate.

Capitolul 8 –*PRIMUL AJUTOR, COMBATEREA INCENDIILOR ȘI EVACUAREA MUNCITORILOR ÎN CAZUL UNUI PERICOL IMINENT ȘI DEOSEBIT* sunt specificate îndatoririle patronului în asemenea situații.

Tot în responsabilitățile angajatorului intră și:

- informarea, cât mai repede posibil, a muncitorilor care sunt sau pot fi expuși unui pericol iminent și deosebit

- să acționeze sau să dea instrucțiuni muncitorilor să oprească lucrul și/sau să părăsească imediat locul de muncă și să se îndrepte spre o zonă sigură, în condițiile unui pericol iminent, deosebit și inevitabil

- să se abțină să ceară muncitorilor reluarea lucrului într-o situație unde există încă un pericol deosebit și iminent (cu excepția situațiilor argumentate corespunzător).

Capitolul 9 - *DIFERITE OBLIGAȚII ALE ANGAJATORILOR* - se prevede:

- angajatorul trebuie să fie în posesia unei evaluări a riscurilor de securitate și sănătate în muncă, inclusiv pentru acele grupuri de muncitori care sunt expuși la riscuri speciale (particulare)

- angajatorul va decide asupra măsurilor de protecție ce urmează a fi adoptate și asupra echipamentului de protecție ce urmează a fi utilizat

- angajatorul va ține evidența accidentelor profesionale ce au ca efect incapacitatea temporară de muncă de peste trei zile

- angajatorul va pune la dispoziția autorităților responsabile, în conformitate cu legile menționate și/sau cu practicile naționale, rapoarte privind accidentele profesionale suferite de muncitorii săi. Statele membre vor defini obligațiile care revin diferitelor categorii de întreprinderi cu privire la documentele menționate mai sus.

Capitolul 10 - *INFORMAREA MUNCITORILOR* - sunt stipulate obligațiile angajatorului în legătură cu transparența informațiilor.

Angajatorul trebuie să ia măsuri astfel încât muncitorii sau reprezentanții lor să primească toate informațiile necesare cu privire la:

- riscurile privind securitatea și sănătatea în muncă

- acțiunile de prevenire

- măsurile luate pentru acordarea primului ajutor, prevenirea, stingerea incendiilor și evacuarea muncitorilor.

Informarea se face atât muncitorilor proprii cât și șefilor muncitorilor din orice întreprindere exterioară.

Capitolul 11 - *CONSULTAREA ȘI PARTICIPAREA MUNCITORILOR* se subliniază îndatorirea angajatorului de a permite muncitorilor și/sau reprezentanților lor de a participa la discutarea tuturor problemelor referitoare la securitatea și sănătatea în muncă, prin:

- consultarea muncitorilor

- dreptul muncitorilor și/sau reprezentanților să facă propuneri

- participarea echilibrată.

În acest capitol se reiau drepturile lucrătorilor și/sau reprezentanților lor de a apela la autoritățile responsabile pentru probleme privind securitatea și sănătatea în muncă.

Secțiunea rezervată obligațiilor angajatorilor se încheie cu Capitolul 12 - *INSTRUIREA MUNCITORILOR*. Conform prevederilor acestui capitol angajatorul trebuie să se asigure că fiecare muncitor primește o instruire adecvată pe probleme de securitate și sănătate în muncă.

În partea III-a a **Directivei cadru** se statuează *Obligațiile angajaților*.

Pentru responsabilizarea angajatului se prevede că acesta trebuie să aibă grijă, pe cât posibil, de propria securitate și sănătate, precum și de aceea a altor persoane care pot fi afectate prin acțiunile lui.

Angajații au următoarele obligații:

- să utilizeze corect mașinile, aparatura, uneltele, substanțele periculoase, să transporte corect echipamentul și alte mijloace de producție
- să utilizeze corect echipamentul de protecție individuală furnizat și după utilizare să-l înapoieze
- să se abțină de la deconectarea, schimbarea sau mutarea arbitrară a dispozitivelor de securitate corespunzătoare mașinilor, aparaturii, uneltelor, instalațiilor tehnice și clădirilor și să utilizeze corect aceste dispozitive de protecție
- să comunice imediat angajatorului și/sau altor persoane cu responsabilități specifice pentru securitatea și sănătatea muncitorilor, orice situație de muncă despre care au motive întemeiate să o considere un pericol și orice defecțiuni ale sistemelor și dispozitivelor de protecție
- să coopereze cu patronul și/sau cu muncitorii cu responsabilități specifice în asigurarea securității și sănătății în muncă, în conformitate cu practica națională, atâta timp cât este necesar, pentru a face posibilă realizarea oricăror sarcini sau cerințe impuse de autoritatea competentă pentru protecția securității și sănătății tuturor lucrătorilor
- să coopereze, în conformitate cu practica națională și atâta timp cât este necesar, cu patronul și/sau muncitorii cu responsabilități specifice privind sănătatea și securitatea muncitorilor, pentru a da posibilitatea angajatorului să se asigure că mediul de muncă și condițiile de muncă sunt sau nu primejdioase .

O serie de **directive speciale** care vizează anumite aspecte referitoare la securitatea și sănătatea în muncă au fost adoptate în baza **directivei-cadru** . Cu toate acestea, directiva-cadru se aplică în continuare la toate domeniile incluse în directivele speciale. Atunci când directivele speciale conțin dispoziții mai stricte și mai specifice, aceste dispoziții speciale au întâietate. Directivele speciale adaptează principiile directivei-cadru la:

- sarcini specifice, de exemplu: manipularea manuală a încărcăturilor
- pericole specifice la locul de muncă, de exemplu: expunerea la substanțe periculoase sau la agenți fizici periculoși
- locuri de muncă și sectoare specifice, de exemplu: șantiere temporare, industrii extractive, nave de pescuit
- grupuri specifice de lucrători, de exemplu: femei însărcinate, lucrători tineri, lucrători cu contract de muncă pe durată determinată
- anumite aspecte profesionale, de exemplu: organizarea timpului de muncă.

Directivele speciale definesc modalitatea de evaluare a acestor riscuri și, în unele cazuri, stabilesc valori limită pentru anumite substanțe sau pentru anumiți agenți.

Standardele stabilite în cadrul acestor directive speciale reprezintă **standardele minime de protecție a lucrătorilor**, statele membre având posibilitatea de a menține sau de a stabili niveluri mai înalte de protecție.

DIRECTIVE EUROPENE SPECIALE

- I. In ordinea numerologică în care sunt considerate ca fiind individuale în conformitate cu art.16. din directiva – cadru:
1. 89/654/CEE – cerințe generale ale locului de muncă, transpusă în legislația națională prin Hotărârea de Guvern nr.1091/2006 – cerințe minime de securitate și sănătate pentru locul de muncă.
  2. 2009/104/CE – utilizarea echipamentelor de muncă. Urmează să fie transpusă în legislație. În prezent Hotărârea de Guvern nr.1146/2006 transpune Directiva 89/655/CEE dar, această Directivă este abrogată.
  3. 89/656/CEE – utilizarea echipamentelor individuale de protecție, transpusă în legislația națională prin Hotărârea de Guvern nr.1048/2006.
  4. 90/269/CE – manipularea manuală a maselor, transpusă în legislația națională prin Hotărârea de Guvern nr.1051/2006.
  5. 90/270/CE – echipamente cu ecran de vizualizare, transpusă în legislația națională prin Hotărârea de Guvern nr.1028/2006.
  6. 2004/37/CE – agenți cancerigeni și mutageni la locul de muncă, transpusă în legislația națională prin Hotărârea de Guvern nr.1093/2006.
  7. 2000/54/CE – agenți biologici la locul de muncă, transpusă în legislația națională prin Hotărârea de Guvern nr.1092/2006.
  8. 92/57/CE – șantiere de construcții temporare și mobile, transpusă în legislația națională prin Hotărârea de Guvern nr.300/2006.
  9. 92/58/CEE – semnalizarea de securitate și sănătate la locul de muncă, transpusă în legislația națională prin Hotărârea de Guvern nr.971/2006.
  10. 92/85/CEE – femei însărcinate, transpusă în legislația națională prin Legea nr.25/2004.
  11. 92/91/CEE – industria de foraj, transpusă în legislația națională prin Hotărârea de Guvern nr.1050/2006.
  12. 92/104/CEE – industria extractivă de suprafață și subteran, transpusă în legislația națională prin Hotărârea de Guvern nr.1049/2006.

13. 93/103/CEE – munca la bordul navelor de pescuit, transpusă în legislația națională prin Hotărârea de Guvern nr.1135/2006.
14. 98/24/CE – potențial risc datorat agenților chimici la locul de muncă, transpusă în legislația națională prin Hotărârea de Guvern nr.1218/2006, Hotărârea de Guvern nr. 1875/2006.
15. 99/92/CE – potențial risc datorat atmosferelor explozive, transpusă în legislația națională prin Hotărârea de Guvern nr.1058/2006.
16. 2004/44/CE – vibrații, transpusă în legislația națională prin Hotărârea de Guvern nr.1876/2006.
17. 2003/10/CE – zgomot, transpusă în legislația națională prin Hotărârea de Guvern nr.493/2006.
18. 2004/40/CE – unde și câmpuri electromagnetice
19. 2006/25/CE – radiații optice artificiale, transpusă în legislația națională prin Hotărârea de Guvern nr.510/2010.

II. Alte acte juridice europene

- DE 2010/35/EU – echipamente sub presiune transportabile, transpusă în legislația națională prin Ordonanța de Urgență nr.126/2011
- Regulamentul nr. 305/2011 – produse pentru construcții, abrogă DE 89/106/CEE și a intrat în vigoare de la 01.07.2013.
- DE 2006/95/CE – echipamente electrice
- DE 2001/95/CE - securitatea produselor, transpusă în legislația națională prin Legea nr.363/2007.
- DE 2006/42/CE – mașini, transpusă în legislația națională prin Hotărârea de Guvern nr.119/2004
- DE 97/23/CE – echipamente sub presiune, transpusă în legislația națională prin Hotărârea de Guvern nr.1168/2005.
- DE 2009/161/EU – lista valorilor limită de expunere la agenți chimici, transpusă în legislația națională prin Hotărârea de Guvern nr.1/2012.

- DE 2009/148/CE – expunere la azbest
- Regulamentul nr. 1271/2008 – clasificare, etichetarea, împachetarea substanțelor periculoase
- DE 2008/68/CE – transportul de mărfuri periculoase, transpusă în legislația națională prin Hotărârea de Guvern nr.1326/2009
- Regulamentul nr.1907/2006 – REACH
- DE 92/29/EUROATOM – radiații ionizante, transpusă în legislația națională prin Ordinul Președintelui Comisiei Naționale pentru Controlul Activităților Nucleare pentru aprobarea Normelor fundamentale de securitate radiologică, OMS nr.1032/2003, OMS nr.944/2002
- DE 2009/71/ EUROATOM – siguranța nucleară, transpusă în legislația națională prin Hotărârea de Guvern nr.26/2011
- DE 2004/108/CE – compatibilitatea electromagnetică, transpusă în legislația națională prin Hotărârea de Guvern nr.982/2007 și Hotărâre de Guvern nr. 1756/2007

În plus, o serie de directive UE bazate pe articolul 114 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (ex-articolul 95 TCE) se raportează la aspecte legate de securitate și sănătate. Pe acest temei juridic, au fost adoptate o serie de directive tehnice în contextul așa-numitei „noi abordări” prin care organizațiile europene de standardizare – Comitetul European de Standardizare (CEN), Comitetul European de Standardizare Electrotehnică (CENELEC) și Institutul European de Standardizare în Telecomunicații (ETSI) – stabilesc și actualizează periodic standarde europene.

<https://osha.europa.eu>